

Dat het leger er goed aan verdient, is een publiek geheim.

Abir Inwoner van Caïro

De gouden kip van het leger blijft leggen

#Egypte Het Egyptische leger heeft de politieke macht in handen en heeft ook zijn invloed in ongeveer elke lucratieve economische sector van het land weer terug.

Camil Driessen
Eva Ludemann
Caïro

'De kip van het leger is het lekkerst', zegt Ibrahim (23). Lachend leunt hij tegen de achterkant van zijn tank in een steegje vlakbij het Talaat Harb-plein. Zijn maatje doet van binnenuit het deurtje open en neemt de drie kartonnen dozen kip van Ibrahim over. 'Vlees, kleren, snoep, wij militairen maken alles', zegt hij. 'Maar waar we het maken is geheim.' Hij graait in zijn broekzak en steekt zijn buitenlandse gasten twee pakjes Turks fruit toe. 'Welkom in Egypte.'

Het Egyptische leger heeft het goed voor elkaar. De militairen op de pantservoertuigen in de straten worden continue bejubeld. Moeders zetten lachend hun kind op de tank. 'Als de militairen er niet waren geweest, hadden we niet gewonnen', zeggen alle Egyptenaren.

Nu de militairen de politieke macht in handen hebben, kunnen ze hun enorme invloed op de economie herstellen. 'Het leger heeft de schurkenministers weggejaagd', straalt Abir (22). Ze zit met haar vriend Ahmed op een bankje bij de ingang van Khan el-Khalili, de bazaar van Caïro. 'Dat waren allemaal maatjes van Gamal Mubarak, de zoon van de president. Een corrupte bende. Gelukkig zijn ze nu weg.'

Het was het eerste wat de militaire top deed toen begin deze maand de protesten almaar heviger werden: Mubarak dwingen die ministers te ontslaan. Een slimme zet, want daarmee ondermijnden de generaals ook de positie van Gamal, de beoogde opvolger van zijn vader. De in de VS opgeleide Gamal, ex-bankier en econoom, was een sta-in-de-weg voor de financiële ambities van het leger. Hij en zijn vriendjes eigenden zich de laatste jaren steeds meer staatsbezit toe om dat te privatiseren en er gigantische winsten op te maken. Dat ging vaak ten koste van het leger, dat des-

Boodschappen, geen bommen.

ondanks nog altijd talloze staatsfabrieken en enorme lappen grond in zijn bezit heeft. Hoe ver de invloed van het leger reikt, is niet duidelijk.

Ministerswater

Het meest 'recente' rapport is van het Amerikaanse ministerie van Buitenlandse Zaken uit 1998. Toen zou het leger 32 industriële complexen hebben gehad. De bedrijven van de militairen betalen geen belasting, de winsten verschijnen nergens in de boeken. In de grondwet staat dat media hierover niet mogen berichten. Maar iedereen weet dat de tentakels van het leger zich uitstrekken tot iedere economische sector in het land.

Slootwater is hemels vergeleken bij de drab die uit de Egyptische kraan komt, dus drinkt hier iedereen die het kan betalen gebotteld water. Van het merk Safi bijvoorbeeld, dat door het leger wordt geproduceerd en is vernoemd naar de dochter van een oud-minister van Militaire Productie. Zin in een broodje? Dan eet je waarschijnlijk een pita uit legerovens.

Het leger zorgt goed voor de Egyptenaren – en voor zichzelf.

Legerzakken 21 miljard dollar omzet per jaar

'Mijn ministerie zet jaarlijks 345 miljoen dollar om aan huis-tuin-en-keuken-producten', zei de minister van Militaire Productie Sayed Meshal vorig jaar tegen Slate. Dat lijkt erg bescheiden. Volgens de Amerikaanse professor Paul Sullivan van de National Defense University die jaren in Egypte woonde is het leger goed voor 10 tot 15 procent van de Egyptische economie van 210 miljard dollar.

Water, brood, melk, olijfolie, kip, sinaasappels, butagas, laptops, brandblussers, medische apparatuur, televisies, koelkasten, textiel, pannen, potten en zelfs auto's rollen de legerfabrieken uit. In de enorme militaire fabrieken in Egypte worden zowel militaire als civiele producten gemaakt. Zo wordt in Fabriek 63 in Helwan munitie, lakens, borden, theepotten én aluminiumfolie gemaakt.

Handelsboycot

'Dat het leger al die spullen produceert en er goed aan verdient, is publiek geheim', lacht Abir op haar bankje bij de bazaar. 'Dat is ook niet erg. Het leger zorgt gewoon goed voor ons, wij vertrouwen de militairen.'

Ooit was de investering in de door het leger gerunde fabrieken noodzaak. Egypte moest op zichzelf kunnen terugvallen, gold in de jaren '70. Het leefde op voet van oorlog met Israël, de oliecrisis speelde en men wist nooit of het Westen daar met een handelsboycot op zou reageren. Dus werd besloten om niet alleen de wa-

penproductie in eigen beheer te nemen, maar ook tal van civiele goederen. Op grote lappen staatsgrond verbouwen dienstplichtigen voortaan voedsel voor de natie.

Toen Egypte in 1978 vrede sloot met Israël, halveerde president Mubarak het budget voor Defensie. Als goedmakertje mocht de legertop zijn conglomeraat behouden. De ruim 900.000 militairen moesten bovendien ergens te werk worden gesteld. Er volgden tal van bouwprojecten. Maar toen schoof Mubarak zijn zoon Gamal naar voren. Met lede ogen zagen de militairen toe hoe die hun lucratieve fabrieken en bedrijven voor een schijntje opkochte en aan zijn vrienden doorverkocht. Die zijn nu achter de tralies gezet – door het militaire Comité dat Egypte nu bestuurt. Gamal was al gevlucht.

Op Ibrahims tank in het steegje bij het Talaat Harb-plein zitten stickers van demonstranten: *Start of Revolution 25.01.2011 and Start of Democracy 11.02.2011*. Grote kans dat ook die uit de legerfabriek komen.

Twee vliegen in één klap

Een bank in Zuid-Korea geeft klanten met een spaarrekening een hogere rente aan de hand van de kilo's die ze afvallen.

Supercomputer

IBM heeft een computer ontwikkeld die uitblinkt in de spelshow *Jeopardy!* 'Watson' staat vanavond in de finale tegen twee echte mensen.

Brand!

In Duitsland zijn 25 brandweermannen in actie gekomen om een nepzwaan uit een bevroren meer te redden.